

SOŁECKA STRATEGIA ROZWOJU WSI KOSOWO

w Gminie Czarniejewo

na okres
listopad 2024 r. - listopad 2029 r.

Dokument sporządzony przez przedstawicieli
Grupy Odnowy Wsi:

Zofia Gajda

Krzysztof Pawlak

Agnieszka Machyna

Tomasz Gajda

Maciej Gadziński

Marta Lisiecka

Andrzej Lisiecki

z udziałem moderatorów:

Ewa Jankowiak

Mirosława Woźniak

Listopad 2024 rok

*Nim zagłębisz się w lekturę
Dokumentu oto tego
Tych słów kilka wyjaśnienia
Jak powstawał i dlaczego.*

*Jest to owoc ciężkiej pracy
Wyciskającej siódme poty,
Bo mieszkańcy onych wiosek
Chętni byli do roboty.*

*Na warsztatach w listopadzie
Pracowali bez wytchnienia,
Bowiem mają aspirację
Wioski swojej ulepszenia.*

*Ta strategia to zaledwie
Jeden krok do tego celu.
Wszyscy mamy tu świadomość,
Że tych kroków trzeba wielu.*

*Na początek przedstawimy
Tej strategii zapis treści.
Czyli to, z czego się składa
I co w niej się mieści.*

*Przed szkoleniem
odbyło się spotkanie,
taka wizja lokalna-
tak na rozruszanie.*

*A jeszcze przed wizją
Zadanie domowe:
Analiza zasobów-
Czas pomęczyć głowę.*

*Dokument obszerny,
Pojemność niemata,
Więc koordynatora
Pomoc się przydała.*

*Dzień pierwszy-dwie analizy:
SWOT i potencjału.
Przemiał wsi zasobów
Dogłębnie ... pomału...*

*Na koniec dnia pierwszego
Nasza wizja wsi:
Czyli jaką by być miała,
Jaką nam się śni.*

*Ostro już zmęczeni-
Było trochę tego,
Skończyliśmy, by wrócić
Dnia już następnego.*

*A cóż to nam przyniósł
Kolejny dzień nowy?
Tego dnia dwa plany:
długo i krótkoterminowy.*

*To chyba by było na tyle
Co do zawartości.
Jeszcze tylko załączniki,
Te dopełnią całości.*

*Wśród nich Grupy Odnowy
Tak jakby ocena...
Kogoś z zewnątrz,
więc dająca świeżego spojrzenia*

*Cóż niejeden mógłby spytać:
Po co nam strategia owa?
Mamy gminną, mamy POM-y
Czy potrzebna jeszcze nowa?
TAK! Gdyż ta będzie wyjątkowa!*

*Cóż w tej więc wyjątkowego?
Czym ta będzie się różniła?
Tę właśnie w 100%
Grupa Odnovy Wsi stworzyła.*

*Ta z oddolnych inicjatyw.
Ludzi, co tu zamieszkują.
Odzwierciedla ich pragnienia,
Co by chcieli i co czują.*

*Dodatkowym zaś czynnikiem,
Który skłonił do pisania
Był sam Urząd Marszałkowski,
Pomógł on w podjęciu zdania.*

*Urząd kusi gminy
moderatorami.
Za ich udział dodatkowo
obdarza punktami.*

SPIS TREŚCI:

	STRONA
1. WPROWADZENIE	6
2. KARTA DIAGNOZY	7
3. ANALIZA ZASOBÓW	12
4. ANALIZA SWOT	18
5. ANALIZA POTENCJAŁU	21
6. WIZJA WSI/MIEJSCOWOŚCI	25
7. PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY	26
8. PROGRAM DŁUGOTERMINOWY	27

Gościnne Kosowo – Wita

1. WPROWADZENIE

Niniejszy dokument powstał w wyniku prac zespołu osób członków Grupy Odnovy Wsi - **sołectwa Kosowo**, biorących udział w warsztatach w świetlicy wiejskiej w Kosowie w ramach programu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego - „Wielkopolska Odnova Wsi 2020+”. Strategia określa drogę do wyznaczonego celu, jakim jest poprawa warunków życia w sołectwie. Służy jego rozwojowi poprzez uporządkowanie działań podejmowanych przez różne grupy społeczności lokalnej. Ma **charakter integracyjny** w stosunku do mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz urzędu gminy.

W toku prac nad strategią rozwoju wsi zrealizowano następujące zadania:

- Przeprowadzono analizę zasobów, które uświadomiły grupie, co ma jej wieś, czym dysponuje i jakie znaczenie mają te dobra dla dalszego rozwoju społeczności.
- Przeprowadzono analizę SWOT dla wsi, która określa jej **mocne i słabe** strony, występujące **szanse i zagrożenia** dla jej rozwoju.
- Sformułowano **wizję** hasłową i opisową - opis stanu miejscowości i jej społeczności lokalnej, jaki chcemy osiągnąć.
- Zaproponowano listę kluczowych zadań do realizacji w horyzoncie: krótkoterminowym oraz długoterminowym. Oba plany prowadzą do urzeczywistnienia zawartej w strategii wizji, wskazują w jaki sposób i jakimi środkami będziemy starali się ją osiągnąć.

*Grupa Odnovy Wsi w czasie warsztatów opracowania Sołeckiej Strategii Rozwoju
Świetlica wiejska w Kosowie w dniach 29-30.XI.2024 r.*

*SOLECKA STRATEGIA ROZWOJU – wsi **KOSOWO** wypracowana przez GOW
na warsztatach w ramach programu UMWW - „Wielkopolska Odnova Wsi 2020+”*

2. KARTA DIAGNOZY ZAAWANSOWANIA ODNOWY WSI

wraz ze sprawozdaniem z wizji w terenie

Gmina: Czarniejewo

Sołectwo: Kosowo

Liczba mieszkańców: 108 osób

Faza odnowy	Zakres działań	*	Rozwój organizacyjny	*	Sterowanie rozwojem	*
	brak działań		istnieje tylko rada sołecka/brak organizacji, brak wyodrębnionych jednostek samorządu pomocniczego w mieście		brak planowania działań w wymiarze całej wsi/miejscowości	
	działania fragment. lub dotyczące wąskiej grupy		rozproszone działanie organizacji			
A Inicjalna	działania spontaniczne		zawiązana grupa odnowy wsi/miejscowości	X	opracowanie planu i programu odnowy dla całej wsi/miejscowości	
	porządkowanie wsi/miejscowości					
	projekty startowe (z programu krótkoterminowego)	X	podejmuje się kroki na rzecz skoordynowania działań organizacji we wsi/miejscowości		planowanie w krótkim horyzoncie czasowym	X
	przekonywanie mieszkańców do idei odnowy wsi/miejscowości i integrowanie wokół pierwszych przedsięwzięć	X				

B Początkowa	różnorodne projekty (z programu długoterminowego) nastawione na usunięcie podstawowych barier i zaspokojenie głównych potrzeb		liczna grupa odnowy wsi/miejscowości (skupia przedstawicieli organizacji i instytucji)		systematyczne planowanie działań, (np. roczne plany rzeczowo-finansowe, kalendarze imprez)	
			zawiązane stowarzyszenie na rzecz rozwoju (odnowy) wsi/miejscowości		wykorzystywanie gminnych instrumentów wsparcia	X
	pobudzenie mieszkańców do odnowy własnych posesji		skoordynowane działanie organizacji obecnych we wsi/ w miejscowości		proste instrumenty komunikacji wewnętrznej	X
C Zaawansowana	projekty jakościowo zmieniające kluczowe obszary życia oraz kształtujące strukturę wsi/miejscowości		„koalicja” organizacji i instytucji na rzecz odnowy wsi/ miejscowości		projektowanie działań (projekty)	
					pozyskiwanie środków zewnętrznych	
	projekty wyróżniające wieś/miejscowość, kształtuje się centrum wiejskie/miejscowości		liczne stowarzyszenie odnowy wsi/ miejscowości		systematyczne planowanie rozwoju (aktualizowanie planu i programu odnowy wsi/miejscowości)	
	powszechne zaangażowanie mieszkańców w projekty publiczne		animacja aktywności poszczególnych grup mieszkańców		rozwinięta komunikacja wewnętrzna	
	powszechna odnowa prywatnych posesji				promocja wsi/ miejscowości	

D Całościowa	lokalnie oraz regionalnie powiązane ze sobą projekty wywołujące efekt synergiczny (nacisk na tworzenie miejsc pracy)		Stowarzyszenie odnowy wsi/miejscowości instytucją rozwoju lokalnego (Centrum Aktywności Lokalnej), rozwój wsi/miejscowości oparty na aktywności kluczowych grup mieszkańców (rolników, przedsiębiorców, młodzieży, kobiet) i stowarzyszeń		kompleksowe i szczegółowe planowanie przestrzenne	
	uksztaltowane „centrum wiejskie”/centrum miejscowości				powszechny udział grup mieszkańców w strategicznym planowaniu rozwoju	
	świadome kształtowanie czynników rozwoju (np. wykorzystania odnawialnych energii)				rozwinięta promocja oraz komunikacja z otoczeniem	
	projekty kreujące „wieś/miejscowość tematyczną”				instrumenty wsparcia działań prywatnych	
	dostosowanie projektów prywatnych do programu odnowy wsi/miejscowości					

Wstaw X gdy spełnia warunek

Sprawozdanie z wizji w terenie

Wizję lokalną przeprowadzono w sołectwie Kosowo dnia 28.11.2024 r.

Uczestnicy: Sołtys - Zofia Gajda, Gminny Koordynator Programu - Żaneta Modrzejewska

Kosowo – niewielkie sołectwo położone w województwie wielkopolskim, w powiecie gnieźnieńskim, w gminie Czarniejewo, liczące 108 mieszkańców. Główne szlaki komunikacyjne to dwie drogi gminne, utwardzone bitumicznie, częściowo oświetlone, pozbawione ciągów pieszych. Przez wschodni kraniec miejscowości przebiega droga krajowa nr 15, a w części zachodniej linia kolejowa Gniezno-Jarocin. Niestety w samym Kosowie nie ma stacji PKP. Wieś ma bardzo bogatą historię. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1364 roku. Zabudowę miejscowości stanowią domy jednorodzinne i zabudowania gospodarskie, usytuowane w dość rozproszonej formie, wzdłuż wielu dróg. Typ wsi wielodrożnica. Swoiste centrum kulturalne sołectwa stanowi świetlica wiejska z przyległym terenem. To jedyny obszar spotkań i integracji mieszkańców. W Kosowie znajdziemy kilka miejsc kultu religijnego w postaci przydrożnych krzyży i kapliczek. W miejscowości brakuje sklepu spożywczego, funkcjonuje jedynie handel obwoźny pieczywa. Wieś jest w 100% zwodociągowana, brakuje kanalizacji sanitarnej. W sołectwie działa niesformalizowana Grupa Odnowy Wsi. Kosowo korzysta w funduszu sołeckiego i wsparcia gminy, poprzez którą pozyskuje środki zewnętrzne.

Z przeprowadzonej wizji w terenie sporządzono dokumentację fotograficzną (plyta CD).

Data: 28.11.2024 r.

Sporządziły: Ewa Jankowiak, Mirosława Woźniak

Architektura sołectwa

Miejsce kultu religijnego

Wieloletnie wierzby

Świetlica wiejska

**Tablica pamiątkowa -
100 rocznica odzyskania
niepodległości**

3. ANALIZA ZASOBÓW

Analiza zasobów służy uświadomieniu sobie, co mamy i określeniu, jakie znaczenie mają te dobra dla dalszego rozwoju wsi/miejscowości. Wynikiem analizy zasobów jest spis dóbr materialnych i niematerialnych będących w posiadaniu społeczności lokalnej, które mogą być wykorzystane obecnie, bądź w przyszłości w realizacji przedsięwzięć odnowy wsi. Analiza zasobów przeprowadzona jest według ujednoliconego schematu. Znaczenie każdego z zasobów podlega ocenie, która wykorzystywana jest w dalszych analizach.

ANALIZA ZASOBÓW – CZĘŚĆ I				
RODZAJ ZASOBU *	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś/miejscowość dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		Małe	Duże	Wyróżniające
PRZYRODNICZY				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	Teren nizinny, wśród terenów leśnych, pola, łąki.	X		
stan środowiska	Środowisko bez zanieczyszczeń.	X		
walory klimatu	Umiarkowany.	X		
walory szaty roślinnej	Pola, łąki.	X		
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	Dąb Pamięci - posadzony w 100 rocznicę odzyskania niepodległości.			X
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	Bobry, sarny, dziki, jeże, bociany, sowy.		X	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	Rzeka Wrześnica Mała, rowy melioracyjne.	X		
wody podziemne		X		
gleby	Głównie III i IV klasa.		X	
kopaliny				

walory geotechniczne				
KULTUROWY				
walory architektury	Częściowo zabudowa zwarta, częściowo rozproszona, wieś rozległa.	X		
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	Świetlica, teren wokół świetlicy.		X	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	Zabudowa jednorodzinna – zagrody gospodarskie w większości zadbane.		X	
zabytki i pamiątki historyczne	Kilka zabudowań w Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych.			X
osobliwości kulturowe				
miejsca, osoby i przedmioty kultu	Przydrożny krzyż, figura oraz kapliczka Matki Bożej.			X
święta, odpusty, pielgrzymki	Majowe przy figurach przydrożnych, Oktawa Bożego Ciała.			X
tradycje, obrzędy, gwara	Święto Pyry, Święto Niepodległości, Mikołajki, Dzień Kobiet.			X
legendy, podania i fakty historyczne	Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1364 roku. Jedna z najstarszych wsi w gminie Czarniejewo.			X
przekazy literackie				
ważne postacie i przekazy historyczne				
specyficzne nazwy				
specyficzne potrawy	Kultywowanie przez mieszkańców tradycyjnej kuchni wielkopolskiej.			X
dawne zawody				

zespoły artystyczne, twórcy				
ANALIZA ZASOBÓW – CZĘŚĆ II				
RODZAJ ZASOBU	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś/miejscowość dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		Małe	Duże	Wyróżniające
OBIEKTY I TERENY				
działki pod zabudowę mieszkaniową				
działki pod domy letniskowe				
działki pod zakłady usługowe i przemysł				
pustostany mieszkaniowe				
pustostany poprzemysłowe				
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)				
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
place publicznych spotkań, festynów	Teren przy świetlicy wiejskiej.	X		
sale spotkań, świetlice, kluby	Świetlica wiejska.		X	
miejsca uprawiania sportu				
miejsca rekreacji	Teren przy świetlicy wiejskiej.	X		

ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne				
szkoły	Dzieci uczęszczają do szkoły podstawowej w Żydowie. Zapewniony dojazd gminny.	X		
przedszkola	Dzieci uczęszczają do przedszkola w Żydowie.	X		
biblioteki	Biblioteka w Żydowie.	X		
placówki opieki społecznej	MOPS w Czarniejewie.	X		
placówki służby zdrowia	Ośrodek zdrowia w Żydowie i Czarniejewie, szpital Gniezno i Września.	X		
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA				
wodociąg, kanalizacja	Wodociąg 100% Kanalizacji brak.		X	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie, oświetlenie)	Drogi w większości utwardzone bitumiczne, częściowo oświetlone, bez chodników.		X	
chodniki, parkingi	Chodników brak, parking przy budynku świetlicy.	X		
sieć telefoniczna i dostępność Internetu	Jest dostęp do internetu kablowego i komórkowego. Brak światłowodu.		X	
telefonii komórkowej	Słaby zasięg telefonii komórkowej.		X	
Internet szerokopasmowy				
transport publiczny: a) kolej (przystanki) b) autobus (przystanki)	a) Linia kolejowa przebiegająca przez wieś, brak stacji.		X	
	b) Brak przystanków autobusowych PKS, 2 przystanki szkolne (w tym 1 zadaszony).		X	

inne				
ANALIZA ZASOBÓW – CZĘŚĆ III				
RODZAJ ZASOBU	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś/miejscowość dysponuje	Znaczenie zasobu (odpowiednio wstaw X)		
		Małe	Duże	Wyróżniające
GOSPODARKA, ROLNICTWO				
miejsca pracy (gdzie, ile?)	Wieś typowo rolnicza - gospodarstwa rolne, karczma wiejska.	X		
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe i ich produkty	Handel maszynami rolniczymi.	X		
gastronomia	Karczma wiejska.	X		
miejsca noclegowe				
gospodarstwa rolne	Kilkanaście gospodarstw rolnych - małe i średnie (od kilku do kilkudziesięciu hektarów).		X	
uprawy hodowle	Zboża, kukurydza, buraki, ziemniaki, bydło opasowe, bydło mleczne.		X	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	Obornik.	X		
zasoby odnawialnych energii	Kilka paneli fotowoltaicznych.	X		
ŚRODKI FINANSOWE I POZYSKIWANIE FUNDUSZY				
środki udostępniane przez gminę i/lub powiat	Fundusz sołecki, gminne i powiatowe konkursy dla NGO.	X		
środki wypracowywane	Z wynajmu sali.	X		

MIESZKAŃCY (KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI)				
autorytety i znane postacie we wsi/miejscowości	Sołtys, Radny Gminy.			X
krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą				
osoby o specyficznej lub ważnej dla wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	Panie o zdolnościach kulinarnych.			X
przedsiębiorcy, sponsorzy	Mieszkańcy wspierają rzeczowo i pracą własną inicjatywy sołeckie.	X		
osoby z dostępem do Internetu i umiejętnościach informatycznych	Większość mieszkańców posiada dostęp do internetu i podstawowe umiejętności informatyczne, w szczególności młode pokolenie.		X	
pracownicy nauki				
związki i stowarzyszenia	Grupa Odnowy Wsi – niesformalizowana.			X
kontakty zewnętrzne (np. z mediami)				
współpraca zagraniczna i krajowa	Z Gminą Czarniejewo, parafiami w Żydowie i Marzeninie, LGD Trakt Piastów.	X		
INFORMACJE DOSTĘPNE O WSI				
publikatory, lokalna prasa	Monitor Czarniejewski.	X		
książki, przewodniki				
strony www	www.czarniejewo.pl	X		

ZASOBY – wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i związanego z nią obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie badź w przyszłości w realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Zwrócić uwagę na elementy specyficzne i rzadkie (wyróżniające wieś). Opracowanie: Ryszard Wilczyński

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (SWOT – skrót od angielskich słów odpowiadającym silnym i słabym stronom, szansom i zagrożeniom) służy przeanalizowaniu sytuacji obecnej, a także najbliższej przewidywalnej przyszłości pod kątem tego, czym dysponujemy, czego nam brakuje, co nam może pomóc, a czego powinniśmy starać się uniknąć, – aby nam nie szkodziło. Wynikiem analizy jest zestawienie atutów (mocne strony), braków (słabe strony), szans i zagrożeń. Pomaga to planować działania, zaspokajać potrzeby, wypełniać braki w sposób realny, w oparciu o zasoby, wykorzystując szanse i wkalkulowując ryzyko zagrożeń lub eliminując je.

SILNE STRONY (atuty wewnętrzne)	SŁABE STRONY (słabości wewnętrzne)
1. Czyste środowisko bez zanieczyszczeń przemysłowych. J 2. Pola, łąki - tereny sprzyjające rekreacji. J 3. Dąb Pamięci na terenie miejscowości- posadzony w 100 rocznicę odzyskania niepodległości. T 4. Dobrej jakości gleby sprzyjające uprawom. B 5. Świetlica wiejska na terenie wsi. S 6. Kilka zabudowań wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych. T 7. Przydrożne figury, krzyż. T 8. Kultywowanie przez mieszkańców obrzędów religijnych i świeckich. T 9. Bogata historia wsi sięgająca czasów średniowiecza - pierwsze wzmianki z 1364 roku. T	1. Rozproszone domostwa - zabudowa niesprzyjająca integracji mieszkańców. J 2. Brak placu zabaw i siłowni zewnętrznej. S 3. Brak altany biesiadnej. S 4. Brak kanalizacji sanitarnej w sołectwie. S 5. Brak ciągów pieszych lub pieszorowerowych. S 6. Brak światłowodów. S 7. Niepełne oświetlenie wsi. S 8. Brak placówek edukacyjnych w sołectwie (szkoła, przedszkole). J 9. Znikoma ilość miejsc pracy na terenie sołectwa. B 10. Część dróg gminnych do utwardzenia, i modernizacji. S

10. Karczma na terenie wsi. J 11. Fundusz sołecki podzielony na zebraniu wiejskim. B 12. Działająca Grupa Odnowy Wsi. T 13. Gminny dowóz dzieci do szkoły podstawowej w Żydowie. J 14. Gospodarstwa rolne - dostęp do zdrowej, ekologicznej żywności. J 15. Mieszkańcy wspierający rzeczowo i pracą własną inicjatywy sołeckie. B 16. Bogata fauna ubogająca miejscowość, w tym powracający bocian. J 17. Kilka autorytetów w miejscowości (sołtys, radny). T 18. Organizowanie Święta Pyry - lokalnej tradycji integrującej mieszkańców. T	11. Wylewająca rzeka Wrześnica Mała (Wrześnianka). B 12. Zwierzyna powodująca szkody (bobry, dziki). B 13. Brak strony internetowej i profilu na portalu społecznościowym. B 14. Brak sklepu spożywczego. J 15. Brak gazyfikacji wsi. S 16. Niewystarczająca oferta kulturalna w sołectwie. J 17. Świetlica wiejska wymagająca modernizacji, w tym wymiany źródła ciepła. S 18. Niewsączające fundusze na potrzeby sołectwa. B 19. Starzejące się społeczeństwo wsi - niski przyrost naturalny i migracja młodych do większych aglomeracji. J
SZANSE (okazje zewnętrzne płynące z otoczenia)	ZAGROŻENIA (zagrożenie płynące z otoczenia)
1. Przynależność sołectwa do programu Wielkopolska Odnova wsi 2020+, szansą na pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania. B 2. Dobra współpraca z jednostką samorządu terytorialnego. J 3. Członkostwo Gminy Czarniejewo w LGD Trakt Piastów – szansa na pozyskanie funduszy zewnętrznych. B	1. Długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów. J 2. Niewystarczająca komunikacja PKS. J 3. Niska opłacalność produkcji rolnej. B 4. Rosnące uzależnienie młodego pokolenia od nowoczesnych technologii - zanik relacji społecznych. J

4. Gminne i powiatowe konkursy dla NGO. B 5. Lokalna prasa szansą na nagłośnienie inicjatyw sołeckich. B 6. Bliskość stacji kolejowej (najbliższy przystanek w Szczytnikach Czarniejewskich). J 7. Członkostwa mieszkańców w stowarzyszeniach z okolicznych miejscowości. J	5. Obostrzenia wynikające z Zielonego Ładu. B 6. Rosnąca inflacja i zwiększające się koszty życia. B 7. Duża biurokracja i konkurencja przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych. B
---	---

Karczma Wiejska - Kosowo

5. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO

Analiza potencjału rozwojowego ma na celu gruntowne przemyślenia nad charakterem i związkami przyczynowo - skutkowymi elementów wcześniej przeprowadzonych analiz. Ma ona pomóc znaleźć faktycznie najważniejsze cele ogólne, wspomagać równomierny, zrównoważony rozwój wsi/miejscowości, poprzez zastosowanie wszystkich sfer życia, które z nich były dotąd słabiej rozwijane, które wymagają szczególnej uwagi, na których można budować przyszłość wsi/miejscowości. Pomaga również doprecyzować sformułowania użyte we wcześniejszych analizach.

Kategorie analizy potencjału rozwojowego (4 sfery/aspekty życia):

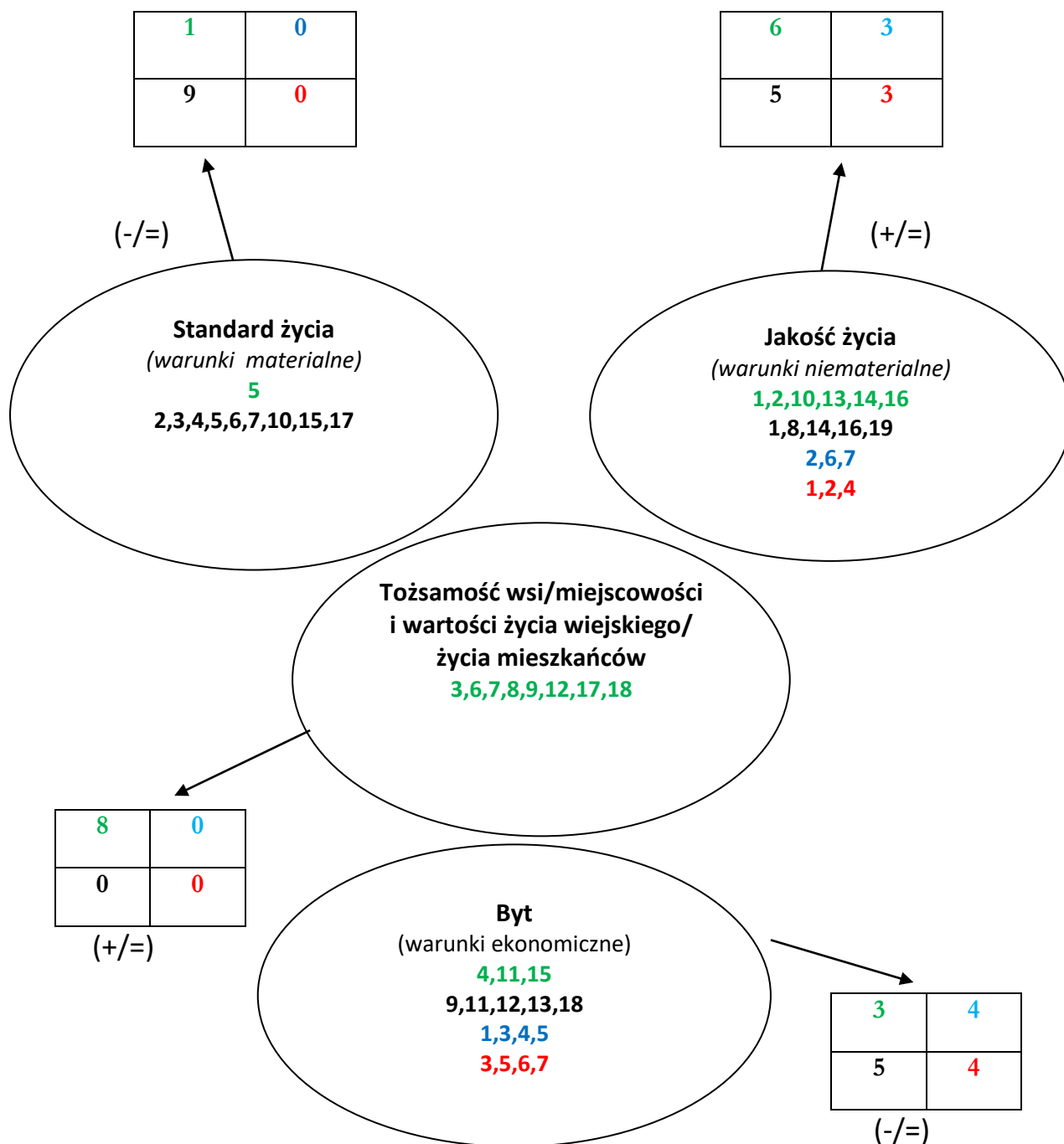
- **Standard życia:** stanowią czynniki materialne, infrastruktura techniczna i społeczna w przestrzeni publicznej (ilość, dostępność i stan), np.: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie uliczne, wodociąg, kanalizacja, sieć telefoniczna, dostęp do Internetu, świetlica, dom kultury, boisko, plac zabaw dla dzieci, przedszkole, szkoła, biblioteka, placówki usługowe, wyposażenie oraz stan posesji i budynków.
- **Jakość życia:** stanowią czynniki niematerialne – tworzą atmosferę między ludźmi np.: relacje sąsiedzkie, współpraca sąsiedzka, życzliwość, akceptacja postaw aktywnych, poczucie współuczestnictwa i współtworzenia, możliwość samorealizacji, oferta kulturalna, edukacyjna, wypoczynku i rekreacji oraz życia społecznego, poziom samoorganizacji społecznej, poczucie bezpieczeństwa, zagrożenia, dostępność komunikacyjna, zaopatrzenie w towary i usługi, stan środowiska, poziom wykształcenia mieszkańców.

- **Byt:** oznacza możliwości ekonomiczne mieszkańców, elementy wpływające na ich możliwości i źródła zarobkowania np.: rozstrzygnięcia planistyczne, wsparcie postaw przedsiębiorczych, zorganizowanie się przedsiębiorców i producentów rolnych, usługi i produkcja, produkty, możliwości pozyskiwania dochodu przez społeczność lokalną na cele publiczne, promocja.
- **Tożsamość wsi, wartości życia wiejskiego/życia mieszkańców:** to, jakość niemożliwa do uzyskania w dużym mieście, charakterystyczna dla małych społeczności tj.: kultura, tradycje, obyczaje, gwara, kultywowanie i rozwijanie poczucia wspólnoty, wzorce wychowawcze i więź międzypokoleniowa, uroczystości i rocznice, lokalny kult, pamięć o wybitnych mieszkańcach i wydarzeniach, lokalny, indywidualny styl osadnictwa i budownictwa, krajobraz kulturowy i przyrodniczy, charakterystyczne elementy architektury i urządzenia przestrzeni publicznej, lokalna kuchnia i potrawy.

Wynikiem analizy potencjału rozwojowego jest liczbowe określenie stosunku pozytywów (mocnych stron, zasobów i szans) do negatywów (słabych stron, braków, niedogodności i zagrożeń) w odniesieniu do każdego z czterech aspektów życia. Porównanie propozycji liczbowych ułatwia określenie, które ze sfer życia są świadomie rozwijane, a które traktowane „po macoszemu”, które sfery powinny ten rozwój wspierać.

Analiza potencjału rozwojowego wsi

silne strony	szanse
słabe strony	zagrożenia

Standard: Obszar całościowo na minusie. Silne strony wraz z szansami do słabych stron i zagrożeń w stosunku 1/9. Analizując płaszczyznę z podziałem na obszar wewnętrzny i zewnętrzny ten drugi przedstawia się lepiej. Stosunek silnych stron do słabych ujemny 1/9, stosunek szans do zagrożeń obojętny 0/0. Największą bolączką mieszkańców sołectwa jest niewystarczająca infrastruktura techniczna oraz społeczno-kulturalno-rekreacyjna, wymagająca uzupełnienia, doposażenia i modernizacji. Największym problemem w tym obszarze są niewystarczające fundusze, a szansą na jego rozwój środki zewnętrzne.

Jakość: Obszar całościowo dodatni. Stosunek silnych stron wraz z szansami do słabych stron i zagrożeń 9/8. Analizując płaszczyznę z podziałem na obszar wewnętrzny i zewnętrzny ten pierwszy przedstawia się lepiej. Wewnętrznie płaszczyzna dodatnia, w stosunku silnych stron do słabych 6/5, zewnętrznie szanse do zagrożeń obojętne, w stosunku 3/3. Zaleca się rozwój i zacieśnianie relacji sąsiedzkich, integrację oraz aktywizację mieszkańców. Pomocą w rozwijaniu tego obszaru mogłoby być również wzmocnienie płaszczyzny standardu, poprzez rozbudowę i doposażenie infrastruktury integrującej.

Byt: Obszar całościowo na minusie. Silne strony wraz z szansami do słabych stron i zagrożeń w stosunku 7/9. W rozbiciu na płaszczyznę wewnętrzną i zewnętrzną ta druga przedstawia się lepiej. Wewnątrz obszar ujemny, silne strony do słabych w stosunku 3/5, zewnętrznie szanse do zagrożeń obojętne, w stosunku 4/4. Mieszkańcy czują potrzebę poprawy warunków bytowych. Sołectwo ma taką szansę, upatruje jej głównie w środkach zewnętrznych oraz rozwoju przedsiębiorczości. Zaleca się przede wszystkim wsparcie przy pozyskiwaniu i rozliczaniu środków zewnętrznych oraz promocję sołectwa.

Tożsamość: Obszar całościowo na plusie. Silne strony wraz z szansami do słabych stron i zagrożeń w stosunku 8/0. W rozbiciu na płaszczyznę wewnętrzną i zewnętrzną ta pierwsza przedstawia się lepiej. Silne strony do słabych dodatnie, w stosunku 8/0. Zewnętrznie obszar obojętny, szanse do zagrożeń w stosunku 0/0. Mieszkańcy mają silne poczucie przynależności i tożsamości, opartej głównie na szczególnym dziedzictwie historycznym miejscowości oraz kultywowaniu tradycji religijnych i świeckich. Zaleca się wspieranie owego poczucia przynależności do wspólnoty, a także edukację w tym zakresie, w szczególności młodego pokolenia, ocalając przed zapomnieniem.

6. **WIZJA WSI/MIEJSCOWOŚCI:** wyobrażenie stanu docelowego wsi/miejscowości, oddaje zbiorowe marzenia i oczekiwania, co do przyszłości, jest realna, bazuje na atutach, nie abstrahuje od barier, wzmacnia czynnik wyróżniający, zawiera dźwignię rozwojową.

Nasza wieś swoimi walorami przyciąga okolicznych mieszkańców i turystów. Ludzie dobrze czują się w naszym otoczeniu dzięki miłym, uśmiechniętym lokalsom oraz ciekawym atrakcjom Kosowa. Sołectwo z bogatą infrastrukturą społeczną, która tętni życiem, gdzie organizowane są różne imprezy okolicznościowe i festyny. Ambitni i tolerancyjni mieszkańcy, zrzeszeni w organizacjach pozarządowych, chętnie działają na rzecz swojej małej ojczyzny.

„Kosowo-miejsce, do którego chce się wracać”

*„Niedaleko Wrześni, zaraz koło Gniezna,
jest taka miejscowość, której każdy nie zna.
W Kosowie się pojawisz, to Cię już witają
i na małą czarną wszystkich zapraszają.”*

(fragment piosenki o Kosowie autorstwa mieszkańców)

7. PROGRAM KRÓTKOTERMINOWY ODNOWY WSI **KOSOWO** NA OKRES 24 miesięcy

Kluczowy problem	Odpowiedź	Propozycje projektu	Czy nas stać na realizację? (tak/nie)		Punktacja	Hierarchia
			Organizacyjnie	Finansowo		
Co nas najbardziej zintegruje?	Wspólna zabawa	Ognisko sołeckie	Tak	Tak	6 os x 3=18	III
Na czym nam najbardziej zależy?	Kultywowaniu tradycji	Święto Pyry	Tak	Tak	6 os x 4=24	II
Co nam najbardziej przeszkadza?	Niedostateczna estetyka	Majowe sprzątanie Kosowa	Tak	Tak	6 os x 2=12	IV
Co najbardziej zmieni nasze życie?	Rozbudowa infrastruktury integracyjnej	Budowa altany przy świetlicy z kręgiem na ognisko	Tak	Nie	6 os x 5=30	I
Co nam przyjdzie najłatwiej?	Wspólna zabawa z najmłodszymi	Dzień Dziecka	Tak	Tak	6 os x 1=6	V
Na realizację, jakiego projektu planujemy pozyskać środki zewnętrzne? Z jakich źródeł? <i>(Maksymalnie 3 propozycje uszeregowane według ważności)</i>		Budowa altany przy świetlicy z kręgiem na ognisko – środki z programu Wielkopolska Odnova Wsi 2020+				

8. PROGRAM DŁUGOTERMINOWY ODNOWY WSI - KOSOWO

Wizja wsi/miejscowości (hasłowa): „**Kosowo-miejsce, do którego chce się wracać**”

I. Plan rozwoju			II. Program rozwoju
1. CELE Co trzeba osiągnąć, aby urzeczywistnić wizję naszej wsi?/miejscowości?	2. Co nam pomoże osiągnąć cele? (zasoby, silne strony, szanse)	3. Co nam może przeszkodzić? (słabe strony, zagrożenia)	Projekty przedsięwzięcia jakie wykonamy
	ZASOBY których użyjemy ATUTY silne strony i szanse jakie wykorzystamy	BARIERY słabe strony, jakie wyeliminujemy, zagrożenia, jakich unikniemy	
A. TOŻSAMOŚĆ WSI/MIEJSCOWOŚCI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO/MIESZKAŃCÓW			
1. Budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty	Sala wiejska, fundusz sołecki, współpraca z parafiami w Żydowie i Marzeninie, bogata historia wsi, Grupa Odnovy Wsi, miejsca kultu religijnego, kultywowanie obrzędów religijnych i świeckich	Niewystarczające fundusze, niewystarczające zainteresowanie proponowaną ofertą, niesprzyjająca aura, niewystarczająco wyposażona świetlica wiejska, brak KGiGW	1.1 Święto Pyry 1.2 Mikołajki 1.3 Szukanie wielkanocnych jajeczek 1.4 Konkurs historyczny 1.5 Wieczór wróżb andrzejkowych 1.6 Wspólne wyplatanie wieńca dożynkowego - dekoracje dożynkowe

			1.7 Warsztaty ozdób świątecznych 1.8 Dożynki 1.9 Zagospodarowanie terenu przy miejscach kultu religijnego 1.10 Odnowienie przydrożnych kapliczek i krzyży 1.11 Noc Świętojańska - wiejskie powitanie lata 1.12 Obchody Święta Niepodległości 1.13 Nabożeństwa Majowe przy miejscach kultu 1.14 Budowa ołtarza na Boże Ciało w parafii Żydowo 1.15 Założenie Koła Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich
--	--	--	---

B. STANDARD ŻYCIA			
1. Rozbudowa infrastruktury technicznej	Istniejąca infrastruktura drogowa i okołodrogowa, środki zewnętrzne, współpraca z jednostką samorządu terytorialnego	Niedostateczne oświetlenie uliczne, brak gazyfikacji, brak światłowodów, brak kanalizacji sanitarnej, drogi wymagające modernizacji, brak ciągów pieszych i pieszo-rowerowych, bariery formalno-prawne	1.1 Podłączenie sołectwa do sieci światłowodowej 1.2 Budowa kanalizacji sanitarnej, a w nieopłacalnych miejscach przydomowych/biologicznych oczyszczalni ścieków 1.3 Podłączenie sołectwa do sieci gazowej 1.4 Budowa chodnika przy drodze krajowej nr 15 1.5 Utwardzenie drogi - działka nr 70 1.6 Utwardzenie drogi – działka nr 98 1.7 Uzupełnienie oświetlenia ulicznego i wymiana starych lamp na ledowe

2. Rozbudowa i doposażenie infrastruktury społeczno-rekreacyjnej i poprawa estetyki wsi	Sala wiejska, teren przy sali, fundusz sołecki, współpraca z gminą, Grupa Odnovy Wsi, LGD Trakt Piastów, środki zewnętrzne	Niewystarczająco zagospodarowany teren przy sali wiejskiej, bariery formalno-prawne, duża biurokracja i konkurencja przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych, sala wymagająca doposażenia i modernizacji, w tym wymiany źródła ciepła na ekologiczne, brak namiotów integracyjnych	2.1 Budowa siłowni zewnętrznej 2.2 Budowa placu zabaw dla dzieci 2.3 Budowa altany biesiadnej 2.4 Zagospodarowanie terenu na ognisko/grill 2.5 Montaż małej architektury w sołectwie (ławki, kosze itp.) i nasadzenia 2.6 Zakup namiotów biesiadnych 2.7 Zakup maszyn do waty cukrowej i popcornu 2.8 Doposażenie świetlicy w sprzęt komputerowy, nagłaśniający, RTV i AGD 2.9 Doposażenie świetlicy w meble, dekoracje itp. 2.10 Dobudowa zaplecza magazynowego do budynku świetlicy (do przechowywania np. krzeseł stołów, wyposażenia świetlicy)
--	---	---	--

			2.11 Zakup zestawu do kina letniego (rzutnik, ekran, leżaki itp.) 2.12 Budowa boiska sportowego 2.13 Zakup sprzętu do pielęgnacji zieleni 2.14 Rozbudowa świetlicy o chłodnię i kotłownię (wymiana źródła ciepła - kocioł na pellet) 2.15 Montaż paneli fotowoltaicznych wraz z magazynem energii na budynku świetlicy
C. JAKOŚĆ ŻYCIA			
1. Zwiększenie oferty rozwoju zainteresowań	Grupa Odnovy Wsi, LGD Trakt Piastów, środki zewnętrzne, sala wiejska, teren przy sali, fundusz sołecki, współpraca z gminą	Niewystarczające zainteresowanie proponowaną ofertą, niesprzyjająca aura, niewystarczająco wyposażona świetlica wiejska, duża biurokracja	1.1 Kurs samoobrony 1.2 Kurs tańca 1.3 Wieczór gier planszowych i karcianych 1.4 Wyjazd na strzelnicę 1.5 Wyjazdowy kurs nauki pływania

		i konkurencja przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych, brak doświadczenia przy ubieganiu się o środki zewnętrzne	1.6 Warsztaty rękodzielnicze 1.7 Zawody gier komputerowych 1.8 Kurs komputerowy 1.9 Joga/ Aerobik/Fitness 1.10 Pogadanki dot. chorób cywilizacyjnych 1.11 Szkolenia z Pierwszej Pomocy Przedmedycznej 1.12 Szkolenia BHP
2. Poprawa stanu integracji społecznej i estetyki wsi	LGD Trakt Piastów, środki zewnętrzne, sala wiejska, teren przy sali, fundusz sołecki, współpraca z gminą, Grupa Odnowy Wsi	Świetlica wymagająca doposażenia, duża biurokracja i konkurencja przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych, niewystarczające zainteresowanie proponowaną ofertą, niesprzyjająca aura	2.1 Dzień Dziecka połączony z Dniem Matki 2.2 Potyczki sportowe 2.3 Dzień Kobiet i Mężczyzn 2.4 Dzień Babci i Dziadka 2.5 Wyjazdy do kina, teatru, opery itp. 2.6 Rajdy rowerowe, piesze nordic walking

			2.7 Wyjazdy na paintball 2.8 Kulig solecki 2.9 Biesiady przy ognisku 2.10 Festyn Rodzinny 2.11 Wyjazdy na quady 2.12 Wspólne sprzątanie wsi 2.13 Sadzenie roślin miododajnych
D. BYT			
1. Poprawa warunków bytowych i promocja wsi	Dostęp do internetu, media społecznościowe, Grupa Odnovy Wsi, sala wiejska, fundusz solecki, miejscowi rolnicy, współpraca z ARiMR, empatyczni mieszkańcy	Duża biurokracja i konkurencja przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych, niedostateczny odzew na proponowaną ofertę, niewystarczające fundusze, często zmieniające się	1.1 Konkurs na logo sołectwa 1.2 Zakup gadżetów z logo wsi (kubki, koszulki, długopisy itp.) 1.3 Montaż witaczy 1.4 Szkolenia z pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych

		niestabilne prawo niesprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości	1.5 Szkolenia dla rolników usprawniające pracę w gospodarstwie i optymalizujące zyski 1.6 Imprezy o charakterze komercyjnym 1.7 Zbiórki surowców wtórnych zasilające budżet sołectwa 1.8 Udział w zewnętrznych targach i dożynkach 1.9 Zbiórki charytatywne
--	--	---	--

PLAN DŁUGOTERMINOWY zawiera opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie 5 lat od dnia przyjęcia odnowy wsi/miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju wsi/miejscowości. Plan ten powinien obejmować i wykorzystywać atuty oraz zasoby wsi/miejscowości eliminując bariery zewnętrzne i wewnętrzne.

Analiza potencjału, analiza SWOT, wizja, plan długo- i krótkoterminowy (elementy strategii) należy sukcesywnie - w miarę potrzeb aktualizować, uzupełniać i rozszerzać. Wszelkie zmiany dokonywane w analizach skutkują automatycznie koniecznością wprowadzenia zmian w pozostałych elementach strategii.

*Plan ten jest ambitny,
Trudny, my to wiemy.
Lecz my też ambitni,
Więc... zrealizujemy.
Małymi kroczkami
Tip topem do celu,
Bo takim sposobem
Dochodziło wielu.
Mamy chęć, to podstawa.
Wiemy jak i co.
I jak w tej piosence:
„Bo jak nie my, to kto?”*

**Przedstawiciele Grupy Odnowy Wsi – Kosowo
uczestniczący w przygotowaniu dokumentu:**

- 1. Zofia Gajda**
- 2. Krzysztof Pawlak**
- 3. Agnieszka Machyna**
- 4. Tomasz Gajda**
- 5. Maciej Gadziński**
- 6. Marta Lisiecka**
- 7. Andrzej Lisiecki**

Moderatorzy odnowy wsi:

- 1. Ewa Jankowiak**
- 2. Mirosława Woźniak**